Maa- ja metsätalousvaliokunta, 14.5.2024 klo 10.30

LAUSUNTO: JTS 2025-2028,
Momentti 30.64.50 (MMM)

Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (Luontopalvelut ja Eräpalvelut) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunnon koskien JTS 2025-2028 esitystä.

Johdanto

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (Luontopalvelut tai Eräpalvelut, jäljempänä JHT) hoitoa ohjaavat ja valvovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö kumpikin omalla toimialallaan. Maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviin kuuluu Metsähallituksen hallinnassa olevien virkistyskäyttökohteiden ja valtion retkeilyalueiden hoito ja palveluiden tuottaminen, metsästys, kalastus, riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen, erävalvonta sekä Pohjois-Suomen siemenhuollosta vastaaminen. Edellä mainittujen tehtävien hoito katetaan osin valtion budjettirahoituksella, metsästyksen ja kalastuksen lupatuloilla sekä hankerahoituksella. Lupatulot ovat riippuvaisia riista- ja kalakantojen tilasta ja niihin sisältyy riskiä.

VM:n kehyspäätöksen mukaan JHT:n rahoitus (mom. 30.64.50) laskee vuoden 2024 tasosta vuoteen 2028 mennessä 600 000 € (6 %), mutta tiedossa on jo nyt, että tämä luku tulee kasvamaan.
Leikkauksilla on suorat vaikutukset JHT:n tulostavoitteisiin mm. virkistyskäyttöstrategian sekä erävalvonnan toteutuksessa. Vaikutukset tulevan näkymään myös ihmisten arjessa ja retkeilijöiden palveluissa. JHT:ssä panostetaan kuitenkin vahvasti toiminnan uudistamiseen (erityisesti Luontopalvelujen osalta), digitaalisiin palveluihin sekä tuottavuuden parantamiseen ja sitä kautta tulevaisuuden toimintaedellytysten varmistamiseen.

Luontopalvelujen vastuulla olevat sopeuttamis- ja tuottavuustoimenpiteet

Metsähallituksen JTS 2025-2028 esityksessä Luontopalvelujen sopeuttamis- ja tuottavuustoimenpiteiksi on esitetty seuraavia kokonaisuuksia:

- Uuden toimintatavan, palveluvarustuksen supistamisen ja JHT:n ARVO-hankkeen tuottama hyöty Luontopalveluille
- Maastopalveluita tiivistetään kysynnän ja käytettävissä olevan rahoitukset mukaisesti
- Henkilöstömäärä mitoitetaan uudelleen käytettävissä olevaan rahoitukseen

Vuosina 2023-2024 tehdyt / tehtävät toimenpiteet

Kestämättömän kustannusrakenteen ja laskevan rahoituskehyksen (sekä YM:n että MMM:n momentteja koskien) seurauksena Luontopalveluissa on jo jouduttu supistamaan toimintaa merkittävästi. Syksyn 2023 muutosneuvottelujen tuloksena Luontopalveluissa toteutettiin mittava organisaatio- ja toimintatapauudistus, jossa 38 vakituista ja yli 100 määräaikaista palvelussuhdetta päättyi. Organisaatiorakenne yksinkertaistui

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

merkittävästi ja mm. esihenkilöiden määrä puolittui 60:sta 30:een. Henkilöstövähennysten lisäksi vuonna 2024 aloitetaan 3 miljoonan euron sopeutusohjelma, jolla tasapainotetaan taloutta ja parannetaan toimintakykyä hakemalla kulurakenteeseen muutosta mm. palveluvarustusta optimoimalla suhteessa rahoitukseen. Kustannustehokkuutta parannetaan siirtymällä yhä enemmän digitaaliseen asiakaspalveluun.

Eräpalvelujen vastuulla olevat sopeuttamis- ja tuottavuustoimenpiteet

Metsähallituksen JTS 2025-2028 esityksessä Eräpalvelujen sopeuttamis- ja tuottavuustoimenpiteiksi on esitetty seuraavia kokonaisuuksia:

- Erävalvonta, valvontatuntien vähentäminen ja kalustohankintojen jäädyttäminen (kalusto, ylityötunnit, ja matkalaskut)
- Erävalvonnan tilastointisovelluksen kehittämisen vähentäminen
- Ylä-Lapin kalastuksen istutuksien vähentäminen
- Susi-Life erätarkastajan viran omavastuuosuuden väheneminen
- Rahoitusleasingiin siirtyminen huoltoleasingien sijaan
- Ylityökielto koskien erätarkastajia
- Leasing maastoajoneuvojen käyttöiän jatkaminen
- Palkanlisätyötuntien vähentäminen
- Yhden erätarkastajan viran lakkauttaminen

Esitettyjen toimenpiteiden seurauksena kasvaneen virkistyskäytön aiheuttamiin lieveilmiöihin ei kyetä puuttumaan riittävästi ja tämä voi johtaa retkeilyalueiden ja kansallispuistojen retkeilykulttuurin rapautumiseen sekä luonnon muuttumiseen ihmisen laittoman ja luvattoman toiminnan myötä. Lisäksi metsästyksessä esiintyvien kiistojen lisääntyminen ja niihin puuttumattomuus voi johtaa paheneviin metsästäjien välisiin konflikteihin sekä metsästysonnettomuuksiin.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 Helsinki, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7